

Slovo k povzbuzení na Velikonoční vigílii 2024

Milé sestry, milí bratři,

jestliže Velikonoční neděle (jakož i každá další neděle) je dnem **setkání se Zmrtvýchvstalým Kristem**, jeho zjevením, pak velikonoční vigílie zpřítomňuje předně samo **tajemství jeho zmrtvýchvstání**. Původně to sice byla právě tato **noční bohoslužba**, v níž se koncentrovalo úplně **celé** velikonoční dění, ba celé dějiny spásy (proto se také dodnes v biblických čteních začíná obrazným vyprávěním o stvoření světa). Ale od chvíle, kdy se (během 4. století) slavení křesťanských Velikonoc rozprostřelo do celého tridua podle chronologie synoptických evangelií, začala vigílie akcentovat v první řadě **samotný fakt Ježíšova vzkříšení**.

Fakt, skutečnost a tajemství zároveň. Ale **v jakém smyslu**, jak se tyto tři veličiny k sobě mají, co znamenají? Ptá se nejeden z našich nevěřících bratří a sester, ptáme se možná i my sami.

A oprávněně. Vždyť na Kristově zmrtvýchvstání, tedy i na jeho historické skutečnosti, stojí velká část **křesťanství**. Zvěst o něm – on vstal z mrtvých a my jsme ho potkali, zjevil se ženám a Šimonovi – je (s trochou nadsázky řečeno) **nejstarší** větou celého evangelia. «Nevstal-li Kristus z mrtvých, naše víra je marná a jsme nejubožejší ze všech lidí» píše svatý Pavel. Kristovo zmrtvýchvstání je nejen **potvrzením** pravosti jeho Božského apelu k lásce, ale i **ukázáním** jejího posledního smyslu: Neústí do nicoty, ale do věčnosti, **láska** je to, co může být zvěčněno, projde-li křížem a smrtí.

Člověk proto potřebuje mít (aspoň nějakou) vnitřní jistotu, **povzbuzení**, že Kristovo zmrtvýchvstání **není** jen mýtem, legendou či něčím podobným. Že k němu **reálně** došlo i mimo mysl a srdce jeho prvních svědků, žen, apoštolů a prvotní křesťanské komunity. Že **není** jen projekcí či výmyslem, ale skutečností.

Na druhou stranu potřebuje člověk možná i určitou **korekci** své víry ve smyslu, že Zmrtvýchvstání **nebylo** tak tělesné a hmatatelné, jak si je někdy možná představujeme ve svých časoprostorových kategoriích. Kristus přeci **nevstal** zpět do tohoto života jako oživlá mrtvola. Kristus byl vzkříšen do světa Božího, byť se ještě čtyřicet dnů do svého nanebevstoupení jedinečně ukazoval ještě ve světě tomto. Proto ani ženy a ani apoštolové se ho **nemohli** dotknout a ani s ním mluvit, jako za jeho pozemského působení. **Velikonoční zkušenost** byla jiného řádu, transcendentní, mystická, byť se v čase a prostoru odehrávající, a proto i nějak tělesná a historická.

O tom, **jak** uchopit **fenomén** Kristova **zmrtvýchvstání** a jeho **zjevení se**, jak si je vůbec **představit** a jak aspoň nějak adekvátně a s vírou **interpretovat** novozákonní svědectví těch, co ho **potkali**, jakož i o tom, a co tedy snad znamená pro naši křesťanskou zkušenost, jsou celé štosy teologických **knih**, odborných i popularizačních, lepších i horších. Je dobré se do nich, zvláště do těch nějak kvalitních, občas začít.

Potřebujeme totiž i **racionální povzbuzení ve víře**, mít (aspoň pro sebe) dostatečný **důvod**, že je **možné a dobré** v Kristovo zmrtvýchvstání **věřit**, v jeho skutečnost i tajemství zároveň. Že reálně **nastalo**, byť v noci. A že **zkušenost setkání** s ním – pro evangelijní svědky tenkrát jakož i nyní pro nás, i když jiným způsobem – je také něco **reálného**. Něco, v čem se snoubí Boží **skutečné jednání** a lidská na empirii založená **imaginace**, něco, co není jen z nás, ale i z Boha.

Důvodů, proč věřit v Kristovo zmrtvýchvstání bylo od začátku křesťanství vyjmenováno **mnoho**: Znovu se dání dohromady rozuteklých učedníků (museli ho potkat), mnohočetnost a starobylost a i určitá nekompatibilita evangelijních svědectví (pro realitu a nadpřirozenost velikonočních setkání), duchovní zkušenost prvotní jeruzalémské komunity (zůstal s námi, je živý), přesunutí dne svátečního ze soboty na neděli ještě v židovském prostředí či prázdný hrob, který nikdy nebyl ani odpůrci křesťanství popřen, jen jinak interpretován. A řada dalších.

Potřebujeme znát tyto důvody, proč můžeme oprávněně věřit, že ke vzkříšení Krista došlo, ale samy o sobě nestačí. Pomohou, ale většinou nepřesvědčí. A ani věřící si s nimi nevystačí, zvlášť když přijdou chvíle těžké...

O skutečnosti Zmrtvýchvstání se totiž nakonec můžeme opravdově přesvědčit jen vlastní duchovní zkušeností, **zkušeností vztahu s Kristem**, že je a je živý. A pak se opatrně **zaradovat**, že náš vztah, i navzdory naší bídě a slabosti, by nemohl být tak **reálný**, kdyby Kristus byl nevstal z mrtvých a jako takový k nám znovu a znovu nepřicházel.

O tom se ale člověk může přesvědčit asi jen **srdcem**. To, na rozdíl od mysli vnímající realitu, totiž snadněji vnímá tajemství a tím pádem i jeho skutečnost. Mysl poznává, srdce se vztahuje. A **víra ve Zmrtvýchvstalého** je především **vztahem k němu**. Který je skutečný i tajemný zároveň.

A **o možnost přesvědčení se srdcem** právě o Velikonocích, zvlášť **o velikonoční noci** také jde. O **posilu** víry jde, protože **víra**, i navzdory všemu svému racionálnímu a historickému odůvodnění, je nakonec **živa jen vírou**. Víra musí být proto asi **dříve v srdci** než v mysli.

A jak si i srdcem tedy představit Zmrtvýchvstalého? Nejlépe obrazem. „Děti vím to řeknou“ se jmenoval kdysi jeden pořad Českého rozhlasu. Někdy i nakreslí, dodejme. Již vícekrát měly naše děti na náboženství zachytit **rozdíl mezi Kristem pozemským a vzkříšeným**, možná tak i mezi vírou mysli a vírou srdcem. Když kreslily nějaký Ježíšův zázrak nebo jeho vyučování, Ježíš byl namalovaný v reálných pozemských barvách; bílá tunika, růžový obličej, hnědé vlasy, červené rty, modré oči. Když měly nakreslit Krista zmrtvýchvstalého, jak se ukazuje třeba Máří Magdaléně, udělaly ho celého zlatého, prosvíceného, jen s červenými ranami. Aby podtrhly jinakost jeho nového stavu, jeho přebývání mezi námi. Tenkrát i dnes.

Zdá se to celkem trefné. **Kristovo zmrtvýchvstání** je přeci prototypem novosti a jinakosti jeho nám vnímatelné Boží existence. **Zmrtvýchvstalý Kristus** je pozváním ke zkušenosti Boha. K němu se vztahujeme. Zmrtvýchvstalý Kristus je **prostředníkem** mezi námi a Božím světem.

Milé sestry, milí bratři, kéž **prosvícená podoba Pána Ježíše zmrtvýchvstalého** prosvítí i náš život, **radostí, vírou v Boha a láskou** ke všem a všemu. **Kristova podoba** bohoslužebná i každá jiná. Kéž i my pak aspoň nějak **zasvítíme vztahem** s Bohem a zahřejeme své okolí. Ne nepodobně jako **velikonoční** svíce prosvítla (a možná i trochu zahřála) kostel.

Zkusme mít nyní **otevřené srdce** i bohoslužebnému dění. Mějte je otevřené zvlášť vy, **milé křtěnky a milí křtění**, protože k Vám Zmrtvýchvstalý Kristus přijde v iniciačních svátostech poprvé a jedinečně...